

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: Gimnazija „Sava Šumanović“	Gordana Pavlović, profesor srpskog jezika i književnosti Jovan Komlenac, školski psiholog
Mesto, opština: Šid	
Školska uprava: ŠU Novi Sad	
Opis primera dobre prakse IO	
Važnije je kako nego koliko - integrisanje učenika migranata u srednjoškolsko okruženje	
Ključne reči: srednja škola, migranti	
Opis obrazovne situacije učenika i okruženja	
<p>Prihvatni kampovi za migrante („Principovac“ i „Adaševci“) su mesta u kojima se ovim ljudima pruža pomoć kakvu je u stanju trenutno da omogući naša država. Kolektivni smeštaj, manjak podsticajnih aktivnosti za mlade ljude, kao i udaljenost kampova od samoga grada doprinose da deca srednjoškolskog uzrasta borave u nepodsticajnoj sredini. Prekinuli su svoje školovanje pre 4-5 godina koliko traju neprilike u zemljama iz kojih dolaze. Usled susreta sa brojnim iskušenjima, strahovima i patnjama na izbegličkoj ruti, morali su da odrastu pre vremena i na neki način im je oteto adolescentsko doba kroz koje prolaze sva deca srednjoškolskog uzrasta u normalnim uslovima. Što je najvažnije, uskraćeno im je pravo na školovanje. Škola nije samo mesto učenja, škola je jedno od najvažnijih mesta za socijalizaciju i normalan razvoj mlade osobe. Želeli smo da vratimo ova iskustva deci iz kampa i time doprinesemo podizanju kvaliteta njihovog života, sa druge strane to je značilo razvijanje ličnih kompetencija nastavnika i širenje pozitivnog stava i razbijanje predrasuda o migrantima u našoj Opštini, čime bi pokazali da je Gimnazija škola koja ima vaspitnu ulogu u našoj lokalnoj sredini jer pomera granice ka negovanju ljudskih vrednosti.</p>	
Opis dobre prakse	
<p>1) Inicijativa i ideja Kako je početkom septembra vladala negativna atmosfera u našem gradu povodom uključivanja dece migranata u osnovne škole, počeli smo da širimo pozitivan stav među kolegama i roditeljima uopšte, pa i meštanima, a zatim odlučili da pripremimo sve aktere školskog života pre nego realizujemo ovaj iskorak u smeru prihvatanja novih učenika u našu školu. Po podacima Komesarijata za izbeglice RS, prva smo srednja škola koja se odvažila na ovaj korak.</p> <p>2) Aktivnost i akcija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na sednici Nastavničkog veća doneta je odluka da naša škola uđe u proces integracije učenika migranata/tražilaca azila u našu školu; • Školski psiholog upoznao je kolektiv sa stanjem i situacijom u kojoj se nalaze ova deca, sa mogućnošću da pružimo podršku ovoj deci, kao i načinima pružanja pomoći (primarni cilj bi bio rad na uključivanju dece u vršnjačku grupu, nastavak socijalizacije i pružanje emocionalne podrške, a na drugom mestu je nastavak obrazovanja polazeći od nivoa znanja, umenja i sposobnosti na kojima se trenutno nalaze); • Školski psiholog je sa kolektivom uradio radionicu „Kofer“ za prevenciju diskriminacije koja putem vođene fantazije stavlja aktere u situaciju u kojoj su se našle izbeglice i 	

migranti, i potom se otvorila diskusija iz koje je proizašlo - svi spremni da radimo na tome da uključimo ovu decu, a samim tim i to da razumemo socijalni kontekst obrazovanja i škole te da je naša zadaća da aktivno doprinesimo multikulturalnom i inkluzivnom pristupu obrazovanju;

- Školski psiholog je uradio još jednu od radionica za prevenciju diskriminacije „Korak napred“ sa odeljenjskim starešinama i zamolio sve starešine da obe radionice urade u svojim odeljenjima i da izveste o reakcijama učenika (sva odeljenja su imla usmerenost na prihvatanje novih učenika bez predrasuda, a tri odeljenja su otvoreno izrazila želju i poziv da deca iz kampova dođu baš kod njih);
- Tim za inkluzivno obrazovanje je napravio uputstvo za komunikaciju sa javnošću, pošto su stavovi u lokalnoj sredini bili prilično negativni i glasni tih dana. Ovo uputstvo su odeljenjske starešine koristile prilikom pripreme za roditeljske sastanke kako bi roditeljima dali prave ključne informacije i kako se ne bi otvorila diskusija u neželjenom pravcu. Uputstvo za pripremu roditeljskog sastanka je stavljalo akcenat na poštovanje univerzalnih ljudskih vrednosti te da mi odrasli (profesori i roditelji i ostali meštani) treba da ih podržavamo i podstičemo kod učenika. Svih 15 starešina je obavilo roditeljske sastanke, direktorka je informisala Savet roditelja i Školski odbor i svi su pružili podršku uključivanju dece – migranata u školu.

3) Proces uključivanja

- **Prvi odlazak u prihvatne kampove** - Tim za inkluziju je zajedno sa nekoliko učenika i kolega obišao oba prihvatna kampa i upoznali su se sa decom i uslovima u kojima žive naši budući učenici (podrazumevalo je upoznavanje i kraće druženje sa majkama i decom od 7 do 17 godina);
- **Drugi odlazak u prihvatni kamp „Principovac“** bio je radnog karaktera jer smo došli sa ciljem da motivišemo decu da dođu kod nas u školu. Kako su deca migranti vezana za prevoz koji je organizovan za osnovce, mogli smo da primimo samo učenike iz kampa Principovac. I ovog puta sa nama su pošla 4 učenika da obavimo motivacione razgovore. Učenici su svojom spontanošću razgovor o obrazovanju učinili lakim i lagodnim za žitelje kampa, zatim su igrali odbojku i najposle razgovarali o svakodnevnim temama koje su im bliske. Javilo se 10 dečaka i 2 devojke za školu;
- **Saznanje o devojčici** koja uopšte ne izlazi iz sobe i da je radnici u kampu ne poznaju, ali znaju da je na spisku i tu, je dodatno motivisalo jednu nastavnicu i jednu učenicu da se upoznaju sa njom i pokušaju da je pokrenu za školu. Šesnaestogodišnja devojka je uplašena, ali pristaje na razgovor u posebnoj kancelariji sa prevoditeljkom za farsij. Nakon dugog razgovora se malo opustila, ali nije u potpunosti pristala da ide u školu;
- **Treći odlazak na „Principovac“**- podrazumevao je upoznavanje sa procedurama, a to je da roditelji podnesu zahtev za uključivanje u obrazovanje. Na tom sastanku upoznali sa roditeljima, a kako nisu svi na putu sa roditeljima, otišli smo do centra za socijalni rad da dobijemo dozvole od njihovih staratelja. Ispostavilo se da je 8 dečaka koji su se javili bilo punoletno, tako da smo primili četvoro dece za koje smo dobili potvrde roditelja i koja imaju 17 godina. Među njima je i Birin, koja je zahvaljujući razgovoru sa učenicom i profesorkom naše škole promenila svoje stavove i savladala strahove;
- **Organizovali smo im doček** u odeljenjima uz pesmu i gitaru, upoznavanje i reči dobrodošlice na engleskom, primili smo ih u "krug prijatelja", potpisali „Povelju zajedništva i prijateljstva“. Deca su ih provela kroz čitavu školu i upoznala ih sa prostorom i drugarima iz drugih odeljenja. Na ČOSu smo organizovali igre za upoznavanje koje imaju za cilj podsticanje komunikacije i povećavanje socijalne povezanosti (tehnika atom za razmenu i upoznavanje; tehnika čarobnjak reči);

4) Prilagođavanja na nivou škole/oddeljenja/ rada nastavnika

Prva nedelja u školi je protekla tako da su učenici ušli u odeljenja i da je akcenat bio na njihovoj socijalizaciji u školi i odeljenju, kao i na iznalaženju načina i metoda rada od strane profesora. Zatim se išlo na prilagođavanja uslova i organizacije rada na nivou škole i na nivou odeljenja (prilagođavanje rasporeda časova, kako bi učenici pohađali predmete koji su im važni - strani jezici, srpski jezik, informatika, matematika; tematsko planiranje časova; rotiranje rasporeda sedenja radi razvijanja konverzacije i jednih i drugih na stranom jeziku).

- Psiholog je sa novim učenicima pripremio prezentacije o njihovim zemljama porekla, dok su naši učenici pripremili prezentaciju o Srbiji, pa smo tražili sličnosti i zajedničke elemente naših kultura;
- Na časovima srpskog jezika su počeli da uče srpski kao nematernji jezik, ali uporedo na nastavnom listiću i reči na engleskom i nemačkom jeziku koje priprema profesorka srpskog uz pomoć koleginica koje predaju strane jezike. Ovom zadatku se priključio i profesor latinskog sa sentencama;
- Matematički jezik je univerzalan i na njemu uspešno komuniciraju sa profesoricom matematike. Ona pored toga, sa učenicima iz odeljenja, iznalazi praktičnu primenu zadataka u životu, što je posebno povezano sa nastavom informatike;
- Na nemačkom, kao i na časovima engleskog jezik, su uz pomoć ostalih učenika počeli da uče osnovne reči i pozdrave i da kroz igre uloga vežbaju komunikaciju;
- Ostali učenici su uvek tu da pomažu oko zadataka, prevode na engleski i aktivno se uključuju pomažući i novim učenicima i profesorima. Za vreme odmora, novi učenici su postali cetar okupljanja u odeljenju. Naši učenici su naučili i po koju reč na Farsi i Arapskom jeziku.

5) Novi koraci

- Učenici iz kampa kod nas borave samo na 2 časa zbog prevoza do kampa koji prevozi i decu iz osnovne škole. Svi su izrazili želju da duže borave u školi (i deca iz odeljenja i oni sami), tako da će nam to biti naredni zadatak u pregovorima sa KIRS-om.

Kratak prilog možete pogledati na linku: <https://www.facebook.com/radiosid/videos/1689423631102288/>

Profesionalna dobit

Nastavnici u školi:

- osnažili su se za brzo prilagođavanje nastavnog procesa u kompleksnim situacijama (znaju da prepoznaju prepreku, iznađu rešenje, primenjuju diferenciranu i individualizovanu nastavu)
- smanjili su otpor prema uvođenju novina (osmišljavanje nastavnog procesa zavisno od trenutnih životnih situacija učenika)

Učenici u školi:

- obrađivanje jedne teme integrisano kroz više predmeta - razvijanje međupredmetnih kompetencija učenika
- sticanje funkcionalnih znanja - strani jezici (nemački i engleski jezik)

Roditelji učenika u odeljenju:

- prevazilaženje negativnih stavova o migrantskoj populaciji

Lokalna zajednica:

- dobija školu kao partnera u rešavanju izazovnih situacija

U profesionalnom smislu ovo iskustvo znači pomeranje granica, ispitivanje i istraživanje vlastitih

pedagoških i metodičkih kapaciteta, a povezivanjem vaspitnog i obrazovnog procesa u celinu u zahtevnim, konkretnim životnim okolnostima, znači izrastanje u profesionalnom smislu, koje dovodi do zadovoljenja ličnih sklonosti i podstiče stvaralačke i radne aktivnosti za dalje, a ujedno svedoči da ličnim primerom najbolje delujemo na formiranje sistema vrednosti i razvoj pozitivnih osobina kod učenika, roditelja i šire zajednice.